

Buiten je boekje

Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit

Stage, school en straat in 12 verhalen

**hogeschool
Leiden**

Buiten^{je} boekje.....

hogeschool
Leiden

VOORWOORD

Verbondenheid, ook met het lectoraat

Voor je ligt een boekje met daarin de persoonlijke ervaringen van tien studenten van onze faculteit Sociaal Werk en Toegepaste Psychologie (SW&TP). Deze studenten zijn allemaal in hun opleiding verbonden geweest aan het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit. Maar wat is een lectoraat nu precies? Een lectoraat doet praktijkgericht onderzoek aan een hogeschool. Dit wordt gedaan om de kwaliteit van het beroepsonderwijs te verbeteren en het werkveld te helpen zijn professionaliteit verder te ontwikkelen. Studenten kunnen op allerlei manieren een belangrijke bijdrage leveren aan het lectoraat: met een stage, afstuderen, beroepsoriëntatie of competentieopdrachten voor diverse modules. Een lectoraat heeft een onderwerp, in ons geval de aanpak van jeugdcriminaliteit. En het staat onder leiding van een lector die expert is in dat onderwerp. Bij ons ben ik dat: Jan Dirk de Jong. Mijn collega Jeroen van den Broek is onze onderzoeksassistent; hij is ook expert op het gebied van straatcultuur en social media. Samen staan wij in verbinding met een breed netwerk van professionele partners waarmee we onze studenten van Hogeschool Leiden goed proberen te bedienen.

Vanuit het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit doen we vooral onderzoek naar ‘verbondenheid’ binnen de aanpak van overlast en jeugdcriminaliteit: het welzijn dat iemand ontleent aan het gevoel gezien te worden, erbij te horen en ertoe te doen voor anderen. Die beleving van verbondenheid kan betrekking hebben op relaties tussen jongeren onderling, maar in het bijzonder ook op werkrelaties van jongeren met bijvoorbeeld een docent, sportcoach, jongerenwerker, hulpverlener of soms ook een wijkagent of reclasseringsambtenaar.

Wat willen Jeroen en ik bereiken met het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit?

De doelgroep van ons lectoraat, veelal kwetsbare jongeren ‘van de straat’, voelt daarbij doorgaans snel aan: heeft deze professional mij echt gehoord? Is wat ik zei van betekenis voor hem of haar? En komt diegene oprecht en betrouwbaar over? Onderzoeken in hoeverre sprake is van die verbondenheid bij jongeren en professionals vinden wij van cruciaal belang voor innovatie in de aanpak van jeugdcriminaliteit en als tegenwicht voor meer negatieve rolmodellen vanuit de straatcultuur.

Wat willen we voor onze studenten?

Vanuit het lectoraat geven we daarnaast veel onderwijs uiteraard met bijzondere aandacht voor het belang van verbondenheid. Daarbij richten we ons op de volgende vier hoofdlijnen (de vier A's):

- Achtergronden van jeugdcriminaliteit: op diverse leefgebieden
- Analyse van lokale jeugdproblematiek: vanuit slachtoffers, daders en omgevingsfactoren
- Aanpak van lokale jeugdproblematiek: probleemgericht, integraal en vanuit zorg én veiligheid
- Attitude van (toekomstige) professionals: bejegening van jongeren én professionele partners.

Hierbij worden regelmatig verschillende partners uit ons netwerk ingezet, variërend van (ex-)straatjongeren en andere ervaringsdeskundigen tot doorgewinterde en gepassioneerde professionals: jongerenwerkers, jeugdhulpverleners politieagenten, regisseurs van de gemeente en zelfs wethouders. Zo krijgen onze studenten niet alleen voldoende theorie over jeugdcriminaliteit, maar ook gedegen kennis van de alledaagse beroepspraktijk. Bovendien bieden we ze zo al tijdens hun beroepsopleiding inzicht in de weerbarstige realiteit van de aanpak: op straat, achter de voordeur, in de integrale overlegstructuren van het zorg- en veiligheidsdomein en zelfs binnen de bestuurskamers op het stadhuis. Dit onderwijs neemt de vorm aan van (gast)colleges, workshops, trainingen, lezingen, presentaties en bijdragen aan expertmeetings.

Voor onze studenten zijn we vooral actief in de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein, de master Jeugdzorg en diverse relevante modules (methoden van onderzoek, criminologie, sociale veiligheid) en minoren (werken in het jeugdveiligheidsdomein, talentmanagement, jeugdzorg en sociaal ondernemen). En zoals gezegd kunnen studenten voor persoonlijke ervaringen (en groei!) ook bij ons terecht voor een stage, afstuderen, beroepsoriëntatie of competentieopdrachten voor diverse modules.

Wat willen we met dit boekje?

Met dit boekje willen we de studenten van SW&TP laten zien wat de verschillende mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit. In de eerste plaats is het natuurlijk al heel waardevol om ervaring op te doen door mee te lopen met een ervaren professional en zo een bijzonder inkijkje te krijgen in de beroepspraktijk. Nog bevredigender wordt het als je ook nog zélf tijdens je werkzaamheden daadwerkelijk van betekenis kan zijn voor het werkveld door een eigen bijdrage te leveren. We tonen die kansen graag vanuit het perspectief van degenen die dat het beste aan jullie duidelijk kunnen maken: tien studenten die jullie op verschillende manieren zijn voorgegaan. Daarnaast geven twee docenten van SW&TP een toelichting op hun eigen beleving van de waarde van ons lectoraat voor de studenten van Hogeschool Leiden. Wat opvalt in hun verhalen is dat alle (oud-)studenten ontzettend enthousiast zijn over hun werkzaamheden in

verbondenheid met het lectoraat. Het zijn verschillende types: studenten die rustig het veld betreden en eerst de kat uit de boom kijken, en anderen die meer eropaf stappen en gelijk in het diepe springen. De ene student laat zich vooral verrassen, de andere student heeft een uitgestippeld pad voor ogen. Allemaal hebben ze op hun eigen manier er iets uit gehaald wat hen persoonlijk heeft verrijkt en voelden ze daarbij verbondenheid met het lectoraat (wij vanuit het lectoraat ook met hen!). En ze hebben – soms ongemerkt – tijdens hun stage of opdracht al veel kunnen betekenen voor ‘de ander’. Iedereen vertelt open en vrijuit over deze ervaringen, wat hun verhalen

persoonlijk en eigenzinnig maakt. Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe bij het lezen van deze ervaringen! En wellicht komt er nog iets moois uit voort...

Met hartelijke groet,

Jan Dirk de Jong,

lector Aanpak Jeugdcriminaliteit Hogeschool Leiden

Jeroen van den Broek,

onderzoeksassistent

INHOUD

8. Mehwish Butt

Studente Toegepaste Psychologie, laatste jaar

10. Janet Lieffering

Docent binnen de opleiding Toegepaste Psychologie

12. Ivo Barend

Student Toegepaste Psychologie, laatste jaar

14. José Marijt

Teamcoördinator Sociale Veiligheid - opleiding
Toegepaste Psychologie

16. Randall Bierens

Student Toegepaste Psychologie, bezig met afstuderen

18. Tobias Stubbe

Student Toegepaste Psychologie, afgestudeerd
in 2018

22. Ismay Heijerman

Studente Toegepaste Psychologie, afgestudeerd in juli 2018

24. Mahir Abdalla

Student Toegepaste Psychologie, opleiding op scriptie
na afgerond

26. Melanie Maas

Studente Maatschappelijk Werk en Dienstverlening,
afgestudeerd in juni 2018

28. Laura Veerman

Afgestudeerd Toegepaste Psychologie

30. Jara Voorwinden

Studente Toegepaste Psychologie, vierde jaar

32. Vera Leatemala

Student Toegepaste Psychologie, afgestudeerd in 2017

‘Onderzoek vond ik altijd saai, maar ik wist niet dat het ook anders kon’

‘Mijn zus werkt als jurist in een gevangenis voor asielzoekers, dat vind ik ontzettend boeiend,’ vertelt Mehwish. ‘Het liefst wil ik ook zoiets gaan doen. Vandaar mijn keuze voor de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein.’

Vlak voor haar stage werd ze gevraagd voor een onderzoek bij de gemeente Alphen aan den Rijn. ‘Zij wilden daar weten waarom de jaarwisseling 2017-2018 was geëscaleerd: een groep jongeren had brand gesticht. Ik heb met mensen van de gemeente gesproken, jongerenwerk, de jongeren zelf, buurtbewoners. Mijn adviesrapport, over communicatie, gebruikt de gemeente in vergaderingen over evenementen.’

Haar stage bij het lectoraat vond Mehwish afwisselend, breed en pittig. ‘Vijf dagen, veertig uur per week. Tijdens interviews zat ik met grote wallen onder mijn ogen. Je bent het gewoon niet gewend als student.

En ik zeker niet,’ lacht ze. Maar het was het waard. ‘Ik heb Jan Dirk en Jeroen geholpen met onderzoek doen. Het beeld bestaat dat je met een stage de rotklusjes krijgt, maar ik werd in alles meegenomen. Ook in interviews. En daarna gingen we samen de data analyseren. Ik dacht altijd dat onderzoek saai was, maar ik wist niet dat dit ook kon. Ik heb er super veel van geleerd.’

Aan het eind van de stage werd Mehwish samen met collega-stagiair Ivo (wiens verhaal ook in dit boekje staat) gevraagd om het Eurogang-congres te organiseren: een grote jaarlijkse conferentie van criminologen uit binnen- en buitenland. ‘Wij hebben het grootste deel van de organisatie op ons genomen, dat was heel tof. Ik heb criminologen gezien en gesproken die ik “kende” uit mijn literatuurstudies. Ik heb ze allemaal toegevoegd op LinkedIn. Voor de slotavond hadden Ivo en ik een pub-quiz georganiseerd over criminaliteit. Elk groepje koos een eigen gang-naam. Jan Dirk had gezegd dat er bij een gelijke eindstand een bepalende shoot-out zou komen. De gemoederen liepen hoog op. We hebben expres zijn gang gelijk laten eindigen met die van Frank Weerman van de Erasmus Universiteit. Ze hebben uiteindelijk een dance-off gedaan. Jan Dirk weet, totdat hij mijn verhaal leest, nog steeds niet dat we die gelijke stand hebben verzonnen. Eigenlijk had zijn gang dik gewonnen. Maar die dance-off was legendarisch.’

Door de stage bij het lectoraat en de samenwerking met Jeroen en Jan Dirk heeft Mehwish haar netwerk in korte tijd uitgebreid. Maar misschien wel nóg belangrijker: ‘Ik heb zo veel zelfvertrouwen gekregen! Ik was altijd al doelgericht, maar ik weet nu hoe ik mijn verhaal moet brengen en onderbouwen. Als ik bijvoorbeeld een vacature zie, weet ik beter hoe ik me moet opstellen. Tijdens het onderzoek in Alphen sprak ik met een politieagente. Ze was nogal stug,

ging heel defensief tegenover me zitten. Ik vertelde haar over mijzelf en mijn stage bij het lectoraat en ze ontdooide meteen. Dan merk je hoeveel invloed jouw persoonlijke opstelling heeft. Dat is iets wat ik meeneem in alles wat ik nog ga doen hierna.’

Leuk: tijdens het interview merkt Mehwish op hoeveel ze is gegroeid. ‘Ik ben kritischer en nieuwsgieriger geworden: ik wil meer weten over bepaalde onderwerpen en heb leren kijken vanuit meerdere perspectieven. Dat had ik vroeger niet, dat besef. Je moet niet uitgaan van één verhaal, maar met verschillende personen praten. Ook met jongeren die een bepaald stempel hebben. Juist met hen! Want dan krijg je een compleet beeld. Tijdens de minor kregen we gastcollege van een ex-gedetineerde met een licht verstandelijke beperking, jongerenwerkers, jongeren zelf. Je leert zoveel van verhalen uit de eerste hand, uit de praktijk.’

‘Tijdens mijn eindgesprek, ter afronding van mijn stage, was de boodschap: je kunt echt iets betekenen. Dat vond ik gaaf. Als ik ooit iets zoek, kan Jan Dirk zijn netwerk zo op de hoogte brengen. Ik heb dat ook van twee jongerenwerkers gehoord: “Geef ons een seintje.” Maar eerst ga ik afstuderen. Ik ben van plan de hulpverleningskant op te gaan, en ik wil ook nog een master gaan doen. Jan Dirk heeft regelmatig tegen mij gezegd, als ik weer eens in de regelstand stond: “Iedereen luistert naar jou, daar moet je iets mee gaan doen.” Het is mijn droom om mijn eigen bedrijf te starten.’

‘Door deze stage heb ik zo veel zelfvertrouwen gekregen’

MEHWISH BUTT

Studente Toegepaste Psychologie, laatste jaar

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Stage bij het Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit: onder andere onderzoek naar incidenten jaarwisseling gemeente Alphen, organisatie Eurogang-congres

‘Wij weten dat onze studenten goed landen bij het lectoraat’

JANET LIEFFERING

Docent binnen de opleiding Toegepaste Psychologie

- ✓ Moduleleider en docent Positieve psychologie
- ✓ Stagecoördinator
- ✓ Moduleleider project Preventieprogramma's kwetsbare doelgroepen

‘Jeroen en Jan Dirk kwamen een paar jaar geleden naar mij toe om te vragen of zij met het lectoraat op onze stagemarkt konden staan. Ik vond het best bijzonder dat zij zelf ons hiervoor benaderden. Natuurlijk hadden ze de meest opgetuigde stand en de meeste bezoekers!’ lacht Janet. Sindsdien verwijst zij regelmatig studenten door naar het lectoraat.

Dat bevalt goed. ‘Voor studenten is het een mooie kans om in contact te komen met een toch heel specifiek werkveld. En het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit heeft een enorm netwerk: je kunt als student veel kanten op. Jeroen en Jan Dirk zijn betrokken en snappen hoe zij studenten verder kunnen helpen. Voor ons is dat heel prettig. Wij weten dat onze studenten veel kunnen leren van een stage en beroepsopdrachten die zij via het lectoraat van Jan Dirk doen, en dat ze goed landen: er is deskundige begeleiding en er komt altijd iets uit. Ook als bijvoorbeeld een stage onverwacht anders uitpakt. Dan wordt meteen een oplossing gezocht. Het lectoraat durft daarin kritisch naar zichzelf te kijken en de vraag te stellen wat er een volgende keer beter zou kunnen.’

Tijdens de stages die zij begeleidt, heeft Janet al veel moois gezien. ‘Wat een prachtige mensen werken met deze kwetsbare doelgroep. Bovendien heb ik ervaren dat studenten echt een waardevolle rol kunnen spelen. Een student van ons liep stage bij een organisatie die ex-delinquente jongeren weer aan het werk helpt. De stagebegeleidster bij de organisatie, een vrouw van mijn leeftijd, voerde het gesprek. De student gaf op een gegeven moment aan dat hij teleurgesteld was dat een cliënt niet was komen opdagen voor een interview. Hij voegde eraan toe dat hij het idee had dat zijn rol niets bijdroeg. De vrouw antwoordde: “Denk jij dat je niets hebt betekend hier? Alleen al de aandacht die je geeft is zó waardevol. Aandacht, en daarmee verbondenheid met de ander, is het belangrijkste.” Dat sluit helemaal aan bij positieve psychologie, een van de vakken die ik zelf geef.’

Naar aanleiding van de positieve ervaringen heeft Janet het lectoraat gevraagd voor het vak Preventieprogramma's, waarbij studenten een preventieprogramma ontwikkelen of aanpassen voor een zelfgekozen, kwetsbare doelgroep en een organisatie die zich met die doelgroep

bezighoudt. ‘Vorig jaar heeft Jan Dirk het startcollege verzorgd, over zijn onderzoek onder (ex-)criminele jongeren. Hij had een jongen uit de doelgroep meegenomen, die hij interviewde. De volle zaal hing aan hun lippen. Ook voor mij was het leerzaam om te zien met hoeveel respect Jan Dirk zo'n gesprek doet. Door de hoeveelheid vragen en reacties na afloop kwamen we niet toe aan het tweede gedeelte, over participierend onderzoek. Jan Dirk regelt dan zelf gewoon een extra college.’

In haar eigen colleges Positieve psychologie gebruikt Janet een artikel van Jan Dirk over zijn onderzoek naar Verbondenheid. ‘Mijn vak richt zich op alle doelgroepen, van 0 tot 100. Jan Dirks lectoraat besteedt aandacht aan een stukje daarvan: aan bepaalde groepen jongeren. Die moeten worden gezien en gehoord, want “je wordt niet als crimineel geboren” is zijn standpunt. Dat heeft duidelijke parallellen met positieve psychologie. Jan Dirks insteek van verbondenheid geeft mijn colleges verdieping en heeft mijn professionele blikveld verbreed.’

Net als de studenten ziet ook Janet die verbondenheid terug in de werkwijze van het lectoraat. ‘Op alle niveaus toegankelijk, korte lijnen. Gelijkwaardig en respectvol naar iedereen. In mijn optiek een voorbeeld van hoe prettig en zinvol de samenwerking tussen een lectoraat en een opleiding binnen de Hogeschool kan zijn.’

‘Criminele jongeren worden gezien en gehoord’

‘Al in mijn eerste jaar wist ik: dit is mijn ding’

Hij zit in zijn laatste jaar, maar TP-student Ivo Barend weet nog precies dat Jan Dirk de Jong een lezing gaf over zijn promotieonderzoek in een van de grote zalen op de hogeschool. ‘Ik hing aan zijn lippen, vond het super interessant wat hij vertelde. Dit is mijn ding, dacht ik toen al. Na de minor ging ik stagelopen bij de gemeente Zoetermeer. Om kort te zijn: dat liep uit op een klein drama. Stagecoördinator Janet Lieffering raadde mij aan om contact op te nemen met het lectoraat. Ik had vrij snel een gesprek met Jeroen en Jan Dirk en er was meteen een klik. Mehwish liep al stage bij het lectoraat, ik kon mooi aansluiten. Wij hadden tijdens de opleiding veel samengewerkt en nu kwamen we elkaar weer tegen.’

IVO BAREND

Student Toegepaste Psychologie, laatste jaar

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Stage bij het Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit: onder andere onderzoek naar integrale aanpak gemeente Alphen aan den Rijn, organisatie Eurogang-congres

‘Een van de dingen die ik tijdens mijn stage heb gedaan is meewerken aan een verkennend onderzoek bij de gemeente Alphen aan den Rijn naar procesregie binnen de integrale aanpak. Hoe wordt die functie vormgegeven bij de gemeente en wat zijn mogelijke verbeterpunten? Ik heb eerst literatuuronderzoek gedaan en daarna onderzocht wat er in de praktijk gebeurt. Er kwamen interessante kansen boven water: instanties die beter met elkaar kunnen overleggen, procesregisseurs die gebaat zijn bij meer overzicht. Wat mij opviel is dat de functie van regievoering binnen de integrale aanpak bestaat uit verschillende lagen. Maar in de praktijk wordt alles vaak in één functie “gepropt”, ook nog eens naast reguliere werkzaamheden. Er worden in Nederland miljoenen besteed aan integrale aanpak, maar de inrichting laat dus soms te wensen over.’

Het organiseren van het Eurogang-congres, samen met Mehwish, vond hij leuker dan verwacht. ‘Een grote klus, die weer heel anders was. Ik moest bijvoorbeeld een restaurant regelen in het oosten van het land. De eigenaar van het Indonesische restaurant zou mij terugbellen, maar ik hoorde maar niets. Het bleek dat hij dacht dat het een grap was, voor zo’n grote groep. Van onderhandelen tot het regelen van een bus op het laatste moment omdat het streekvervoer staakte: ik heb geleerd om snel te schakelen. Het is gaaf als alles uiteindelijk lukt en goed verloopt.’

Ivo blikt met een goed gevoel terug op zijn stage: hij heeft er veel aan gehad. ‘Een van de eerste dagen vroeg Jan Dirk aan Mehwish en mij of wij met hem mee wilden gaan naar een interview. Na afloop vroeg hij ons wat ons was opgevallen. Hij wees ons erop dat de geïnterviewde als we dieper op zaken ingingen, steeds gesloten en defensief ging zitten. Dit soort dingen valt mij nu in gesprekken direct op, en dan durf ik het ook te benoemen. Vaak is die ander zich er niet eens van bewust. Juist dat soort extra kneepjes, zoals op een andere manier kijken, is waardevol:

daarmee leg je dingen bloot en kom je tot interessante gesprekken.’ ‘Ook van de interviewstijl van Jeroen en Jan Dirk heb ik veel geleerd. Gewoon zelf praten, de ander laten praten, zonder vragenlijstje, en dan van de buitenste laag naar de kern toewerken. Deze manier van onderzoeken was nieuw voor mij. Het heeft me niet alleen meer richting gegeven, ik ben onderzoeken ook echt leuk gaan vinden! Onderzoeksresultaten die beperkt blijven tot cijfers zeggen niet zoveel. De criminaliteit in Nederland mag dan cijfermatig een gunstiger trend laten zien, maar wat zeggen teruglopende cijfers als kinderen van 11 een inbraak plegen, pubers van 15 iemand vermoorden?’ Het is niet verwonderlijk dat Ivo het liefst zou doorstuderen als hij zijn opleiding heeft afgerond. ‘Financieel gezien wordt dat lastig, maar het liefst zou ik doorgaan in onderzoek en dan de vertaling maken naar beleid.’

Voor de Themadag Gedragsverandering in september 2018 heeft het Eurogang-dreamteam ‘Mehwish-Ivo’ nog geholpen met de organisatie. ‘Een van de workshops ging over procesregie. De dirigent (die symbool stond voor de procesregisseur) moest een muziekstuk leiden via managers die hun werknemer aanstuurden om hun instrument te bespelen. Zo werkt het in de praktijk feitelijk ook. Het was een mooie, interactieve manier om te laten zien hoe lastig samenwerken kan zijn. Voor mij herkenbaar uit mijn eigen onderzoek, en voor veel anderen ook, gezien de positieve reacties na afloop.’

*‘De grootste verrassing:
ik ben onderzoeken echt leuk
gaan vinden’*

‘Studenten die iets willen betekenen voor kwetsbare jongeren, krijgen de ruimte om te leren’

José Marijt heeft regelmatig contact met het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit. ‘In de minor, tijdens stages en afstuderen. Ook heb ik onderzoek samen met Jan Dirk gedaan. En we zitten in dezelfde gang. Sinds september 2018 hebben we binnen TP vier teams die ingericht zijn op basis van afstudeerrichtingen. Deze vier profielen gaan we nu al vanaf het eerste studiejaar meer laden, met inleidende colleges en projecten. Hierin zal ook het lectoraat een rol gaan spelen, zeker voor “mijn” afstudeerrichting Sociale Veiligheid.’

JOSÉ MARIJT

- Teamcoördinator Sociale Veiligheid - opleiding Toegepaste Psychologie
- ✓ Docent Sociale Veiligheid
- ✓ Stagebegeleider
- ✓ Afstudeercoördinator

‘Veel studenten denken bij (jeugd)criminaliteit meteen in het groot: gevangenissen, bendes, georganiseerde misdaad. Maar het is meer dan dat. Het gaat ook om risicofactoren, de buurt, gezinssituaties. Het is goed om je dat te realiseren. Waarom wil je deze kant op? Eigenlijk is de belangrijkste factor dat je iets wil betekenen. In dit werkveld moet je echt zijn. Authentiek. Jezelf. Dat wil niet zeggen dat je altijd haantje de voorste moet zijn of een grote mond moet hebben. Ook als je bijvoorbeeld juist wat meer beschouwend bent, rustig of timide, kan dit lectoraat je de ruimte geven om te leren. Mijn ervaring is dat de begeleiding vanuit het lectoraat heel opbouwend en helpend is.’

Het lectoraat heeft op zijn beurt ook veel aan de studenten, merkt José. ‘Een van mijn studenten die ik heb begeleid, Ismay, deed een 3+1-stage. Dat was een prachtige combinatie van praktijk en onderzoek, maar het was veel en dat moet je aankunnen. Zij heeft dat heel knap voor elkaar gekregen. Als student moet je daarover nadenken: wat wil ik precies en wat zijn mijn verwachtingen? Ander voorbeeld: Mahir zat in de minor en is zelf naar gastspreker Nordin gestapt, zonder dat Jan Dirk het wist. Ik heb hem begeleid bij zijn stage en ben mee geweest het veld in: door de wijk lopen, een café bezoeken, boksklassen bijwonen. Op een gegeven moment heb ik aan een van de jongens daar gevraagd wat voor cijfer hij Mahir gaf. Hij antwoordde: een 9. Waarom? “Omdat hij er niet altijd is.” Onze studenten zijn zo waardevol gebleken op de plek waar ze stage hebben gelopen of een opdracht hebben gedaan. Daarmee maken ze al echt verschil. Studenten vinden het soms zo leuk en boeiend dat ze bijna vergeten hun studie af te maken.’

De kracht van het lectoraat zit ‘m volgens José allereerst in het grote, gevarieerde netwerk. ‘Van kleine gemeenten tot aan ministeries, van lokale jongerenopvang tot landelijke organisaties. Jan Dirk denkt goed na over

hoe hij het lectoraat wil neerzetten, met kwalitatief praktisch onderzoek en vaste speerpunten. Er zit een duidelijke lijn in en dat beklijft.’

Ten tweede werkt het enthousiasme aanstekelijk. ‘Studenten worden geraakt, vaak al in het eerste jaar. Het bevlogen verhaal van het lectoraat maakt indruk. Het enige minpuntje is dat Jan Dirk soms zoveel wil vertellen dat het voor studenten lastig is om te filteren wat voor hen relevant is. Het is dan een uitdaging om de kern van het verhaal eruit te halen. Tegelijkertijd kan je dat gewoon direct aan hem vragen. Jeroen en Jan Dirk vinden het altijd leuk om te sparren, ongeacht je rol of functie. Wat dat betreft past de laagdrempeligheid van het lectoraat goed bij de opleiding.’

Tot slot is er veel wederzijdse betrokkenheid. ‘Het onderzoek draait om Formule V (zie de kadertekst op pagina 20), maar dat straalt het lectoraat zelf ook uit: verbinding tussen onderzoek, onderwijs en werkveld. Als opleiding kunnen wij daar nog wel iets van leren. Er ontstaat echt een band: studenten houden ook na hun stage of hun afstuderen graag contact. Ik was laatst op de Themadag Gedragsverandering, waar niet alleen veel mensen uit het werkveld op af kwamen, maar ook veel (oud-) studenten rondliepen. De bijeenkomst was origineel en professioneel opgezet. Na afloop zag ik dat een aantal aanwezigen filmpjes deelden op LinkedIn en Jan Dirk persoonlijk bedankten. Dat vind ik veelzeggend.’

‘De kracht van het lectoraat: netwerk, enthousiasme en betrokkenheid’

RANDALL BIERENS

Student Toegepaste Psychologie, bezig met afstuderen

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Stage bij Bureau Jongerenzaken in de Haagse Schilderswijk, via het lectoraat

‘Tijdens de minor ging er een wereld voor mij open’

2016. Met een minor op zak moet Randall Bierens er nog een doen. ‘Ik had totaal geen zin in die tweede minor. Uiteindelijk koos ik maar voor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein, omdat die me nog het minst erg leek. Tot overmaat van ramp waren de lessen én op maandagochtend én om 8.30 uur, een dodelijke combinatie. Maar de zaal zat stevast vol. De eerste vraag van Jan Dirk was: wat willen jullie leren? Dat vond ik heel bijzonder. Hij vertelde honderduit over zijn onderzoeken en over de tijd dat hij meeliep met een jeugdbende. Er kwamen ook veel mensen uit het veld om hun verhaal te vertellen. Jongerenwerkers, een wijkagent, beleidsmakers. Alles was nieuw, er ging een wereld voor mij open.’

Een jaar later ging Randall met Jeroen en Jan Dirk in gesprek over een stageplek. ‘Ze kwamen met een mogelijke opdracht, maar die bleek niet

helemaal te matchen met wat ik nog moest doen voor mijn opleiding. Jeroen gaf aan: “Dit gaat niet werken.” Hij wist nog wel iets. Zo kwam ik in contact met Kenneth Valks, oprichter van Bureau Jongerenzaken in Den Haag. Ik ging met hem praten en binnen vijf minuten was het bekeken. Mijn stageplaats had ik in de knip.’

Om de doelgroep – Caribische jongeren in de Schilderswijk – te leren kennen begon Randall zo snel mogelijk. ‘Mijn opdracht was het coachen van vijf cliënten. Op het kleine kantoortje was ik de enige blanke. Dat was voor de cliënten misschien best even wennen. Ik heb vooral goed gekeken en geluisterd. Tijdens de coaching vielen mij dingen op. Dat de familieband heel belangrijk is, dat je tijd moet vrijmaken voor smalltalk en dat ik zorgvuldig mijn formuleringen moest kiezen. “Je moet” werkte bijvoorbeeld averechts. Daar werkte ik dan omheen. Op basis van mijn ervaringen heb ik een lijst met tips en tricks gemaakt voor collega’s. Die wordt nog steeds gebruikt.’

Randall vond de coaching zo leuk dat hij bleef: inmiddels werkt hij drie dagen bij Bureau Jongerenzaken als vrijwilliger. ‘Het is goed om ervaring op te doen, maar vooral om iets te betekenen voor een ander. Tijdens mijn stage heb ik cliënten begeleid met problemen op het gebied van geld, huiselijk geweld en angst. Voor een moeder met twee kinderen die haar huis uitgezet zou worden heb ik bijvoorbeeld in een maand schuldhulpverlening geregeld. In ons laatste gesprek vroeg ik haar hoe zij zich voelde. Ze zat rustig tegenover me, waar zij ervoor altijd angstig was, met opgetrokken schouders. En zei: “Ik kan weer lachen!” Daar doe je het voor.’

Hij heeft veel aan de kennis en het stage-opstapje van het lectoraat gehad. ‘Het beeld bestaat dat criminaliteit vooral gaat om bendes en

berovingen. Maar ik heb in de minor en tijdens mijn stage geleerd dat er zoveel meer is. Als je psycholoog wil worden en het lectoraat niet direct als een match ziet, is dat een overtuigende belemmering. Maar wuif deze optie niet meteen weg, want het heeft zo veel potentie en biedt echt een verrijking. Want ik ben erachter gekomen dat jeugdcriminaliteit veel meer is dan bendes en jongeren die stelen en beroven. Neem jongeren met een licht verstandelijke beperking, die een heel eigen benadering nodig hebben. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden, weet ik nu uit eigen ervaring.’

‘Een van de belangrijkste lessen voor mij persoonlijk is de focus van het lectoraat op wie werkt in plaats van op wat werkt. Het echte verschil in hulpverlening zit ‘m in de persoon en zijn werkwijze, inzet en houding. Natuurlijk moeten er draaiboeken zijn, maar naar mijn mening is er vaak te weinig aandacht voor individuele behoeftes van mensen. In mijn werk let ik daar scherp op: ik probeer de technieken die ik tijdens de opleiding heb geleerd zo in te zetten dat die persoonlijke ruimte er wel is. Over tien jaar doe ik het misschien weer heel anders dan nu. Mijn ambitie? Ik zou graag als coach bij het Centrum Jeugd en Gezin in Den Haag willen gaan werken als maatschappelijk werker.’

‘De focus op “wie werkt” in plaats van op “wat werkt” heb ik overgenomen’

‘Mijn belangrijkste ervaring: persoonlijke aandacht maakt echt het verschil’

Hij bewandelt naar eigen zeggen het liefst het hoofdpad, geen zijwegen. En aangezien Tobias Stubbe al vroeg wist dat hij iets wil bijdragen aan de maatschappelijke veiligheid, lag de keuze voor de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein voor de hand. ‘Wat mij meteen aansprak was Jan Dirk zelf. Je ziet: dit is iemand die goed is in zijn vak. Daar wilde ik meer over weten, daarom koos ik na deze minor voor een stage bij het lectoraat.’

Het onderzoek voor de minor moest voor Tobias’ competentielijst resulteren in een adviesrapport. ‘Ik heb jongerenwerkorganisatie Futuro geadviseerd over het inzetten van social media bij het begeleiden van jongeren met een straatcultuurachtergrond. Jeroen van den Broek heeft mij hierbij geholpen; hij deed hier zelf onderzoek naar. Social media spelen een grote rol in het leven van deze jongeren, als platform om een bepaald imago van zichzelf te presenteren. Hun online wereld is vaak minder zichtbaar voor de hulpverlening, maar aandacht hiervoor is juist ook van belang voor de preventie van jeugdcriminaliteit.’

TOBIAS STUBBE

Student Toegepaste Psychologie, afgestudeerd in 2018

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Stage Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit

‘Tijdens mijn stage bij het lectoraat heb ik onder meer meegewerkt aan het onderzoek in Kudelstaart. Voor het doorbreken van intergenerationale problematiek heeft de gemeente een aanpak ontwikkeld met speciale trajectbegeleiders en gezinscoaches. Omdat de gemeente niet wist waarom die aanpak aansloeg, hebben wij er onderzoek naar gedaan. Ik heb geassisteerd met literatuuronderzoek en aansluitend diepte-interviews gedaan met mensen die aan het onderzoek deelnamen. Dat was interessant: waar je over gelezen hebt, hoor je dan in de verhalen van de mensen die je spreekt. Dan hoor je ook hun emoties en frustraties. Je kunt als onderzoeker niet helpen als je daar zit, maar het is wel fijn als je de positieve verhalen over de aanpak kunt verwerken in het advies dat je schrijft voor toekomstige hulpverlening.’

Naast dit onderzoek deed Tobias ook een competentieopdracht, bij Stichting Jongerenwerk op Zuid in Rotterdam. ‘Ik heb een voorlichting gegeven aan ouders van een basisschool, over de mogelijke gevaren van social media voor kinderen. Doel daarvan was om ouders op tijd te informeren over mogelijke valkuilen van social media, voordat hun kinderen er echt iets mee gaan doen.’

‘Tijdens de minor en mijn stage heb ik een hoop gezien. Ik ben dankzij het lectoraat en Project V* in contact gekomen met straatcultuur, jongerenwerkers, gemeente, ministeries. Ik kreeg toegang tot een heel breed netwerk. Dat is niet alleen uniek, maar het kwam ook op het goede moment, want de stage geeft je de kans om buiten je grenzen te kijken. En Jan Dirks lectoraat opent zo’n beetje alle deuren: hij kent iedereen en kan je prima ergens plaatsnemen. Maak daar gebruik van, is mijn tip aan studenten.’

Voor Tobias was het de eerste keer om zo direct in contact te komen met de doelgroep. ‘Wat ik daarvan heb geleerd: ik zal altijd tijd vrijmaken voor degene om wie het gaat. Dat betekent goed kijken en luisteren naar de doelgroep en zijn omgeving. Ik denk dat dat mijn belangrijkste les is geweest. Als ik ooit beleidswerk zou doen, ga ik zeker ook aandacht besteden en vrijmaken voor wat eronder gebeurt: waar het om gaat en om wie het gaat. Niet in je ivoren toren blijven zitten en stukken schrijven. Persoonlijke aandacht dus. Dat maakt het verschil.’

‘Voor mij was het daarnaast ontzettend leerzaam om te zien hoe Jan Dirk zijn onderzoek doet. Gedegen, wetenschappelijk, maar met een eigen draai. Ik heb ook geleerd hoe je op een goede, prettige manier in een team kunt samenwerken en afstemmen. Daar heb je veel aan voor als je na je studie in een team komt te werken. Verder krijg je als student veel ruimte en persoonlijke aandacht. Je kan alles vragen. Het gaat erom dat ze willen dat jij als student iets leert. Ik wilde niet op een saaie plek stage lopen en dat is zeker gelukt.’

*Omdat het begrip verbondenheid centraal staat in het onderzoek, onderwijs en de praktijkgerichte activiteiten van het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit, heeft het onderzoeksprogramma de overkoepelende titel ‘Project V’ gekregen.

‘Ik wilde vooral niet op een saaie plek stagelopen’

Project V

Het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit van Hogeschool Leiden onderzoekt de beleving van ‘verbondenheid’ en de invloed daarvan op gedragsverandering in het kader van de aanpak van overlast en jeugdcriminaliteit. Als een jongere in relaties, ook met hulpverleners, het gevoel krijgt dat hij of zij echt wordt gezien, erbij hoort en ertoe doet lijkt dat van cruciaal belang te zijn voor gedragsverandering. Een van de hoofddoelen van het lectoraat is om een meetinstrument te ontwikkelen waarmee kan worden vastgesteld in hoeverre er sprake is van de gewenste verbondenheid en hoe die beleving zich ontwikkelt tussen een jongere, diens jeugdgroep en de professionals in zijn of haar leven. Het lectoraat houdt zich bezig met onderzoek om dit instrument te bouwen, op basis van een wetenschappelijk theoretisch model.

Onderzoek Kudelstaart (gemeente Aalsmeer)

De gemeente Aalsmeer heeft in de afgelopen jaren te maken gehad met toenemende overlast van jeugd. Dreigende escalatie van deze problematiek is voor de gemeente aanleiding geweest de dialoog met de jongeren en hun gezinsleden. De gezinnen van de kwetsbare jeugd staan bekend als multi-probleemgezinnen waarin sprake is van problematiek die overgaat van generatie op generatie en in relatief veel gevallen ook van licht verstandelijke beperkingen (LVB). De gemeente hanteert voor deze gezinnen een nieuw ontwikkelde zorgaanpak, met gezinscoaches en individuele trajectbegeleiders. Met ondersteuning van het Ministerie van Justitie heeft de gemeente Aalsmeer aan Hogeschool Leiden gevraagd onderzoek te doen naar de werkwijze van deze hulpteams. Het onderzoek brengt in kaart wat werkt en wie werkt en welke randvoorwaarden nodig zijn voor succes en duurzaamheid. Daarmee kan de gemeente gericht sturen op de gewenste effecten.

Het internationale Eurogang- congres

In 2018 hebben het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit en de sectie Criminologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam gezamenlijk het Eurogang-congres in Nederland georganiseerd. Het Eurogang Network, dat bestaat uit vooraanstaande wetenschappers die internationaal vergelijkend onderzoek doen naar risicojeugd en jeugdgroepen (in het bijzonder ook ‘gangs’ en criminele jeugdbendes), komt elk jaar in deze workshop bijeen. Eind juni 2018 vond deze vierdaagse bijeenkomst plaats in Rotterdam en Almen, met als thema ‘bendes in het tijdperk van social media’. In interactieve sessies hebben onderzoekers en praktijkdeskundigen kennis uitgewisseld en zijn er nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan om vanuit internationaal onderzoek bij te dragen aan het oplossen van vraagstukken op het gebied van ernstige en gewelddadige jeugdcriminaliteit.

Themadag lectoraat 2017: Beter verbonden?

Het lectoraat organiseert regelmatig themadagen waarbij professionals, beleidsmakers en studenten met elkaar in gesprek gaan. In 2017 ging de themadag ‘Beter verbonden?’ over de ervaringen in het werkveld en recente inzichten op het gebied van verbondenheid binnen de integrale aanpak. In verschillende koffiecorners gingen gemengde groepjes met elkaar in gesprek over de inzichten uit de onderzoeksactiviteiten van het lectoraat van de afgelopen jaren in diverse gemeenten. De jongeren en professionals uit die gemeenten stonden dan ook centraal tijdens deze volgens de aanwezigen inspirerende themadag.

Themadag lectoraat 2018: Gedragsverandering

Vanwege de positieve reacties op de themadag van 2017 is in 2018 opnieuw een themadag georganiseerd. In de 2018-editie stond gedragsverandering binnen de integrale aanpak centraal. Deze keer was er een sprookjesbos gecreëerd, à la de Efteling. Nadat professionals, studenten, docenten en onderzoekers van het lectoraat in groepjes zeven inspirerende ‘attracties’ hadden doorlopen, konden zij tijdens het aansluitende foodfestival hun ervaringen uitwisselen. Ook was er een informatiemarkt, waar scriptiestudenten van het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit en van de lectoraten Diversiteit, LVB en Jeugdcriminaliteit, Transformaties in de Zorg voor Jeugd, Residentiële Jeugdzorg, Ouderschap en Ouderbegeleiding, en Sociale Innovatie en Ondernemerschap presentaties hielden.

ISMAY HEIJERMAN

Studente Toegepaste Psychologie, afgestudeerd in juli 2018

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ 3+1-stage bij Stichting StreetliveTV en Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit: onder andere jongeren gecoacht en meidengroep opgezet (bij Streetlive) en meegeholpen met onderzoek Kudelstaart (bij het lectoraat)

‘Ongemerkt was ik toch beïnvloed, merkte ik tijdens mijn stage’

In de minor “Werken in het Veiligheidsdomein” die Ismay Heijerman volgde, kwamen tijdens een van de laatste gastcolleges twee jongerenwerkers van Stichting StreetliveTV hun verhaal doen. ‘Zij vertelden hoe zij onder meer in Alphen aan den Rijn helpen om een band te creëren tussen Marokkaanse jongeren en de autochtone “buren”, en opvang bieden aan deze jeugd. Dat vond ik ontzettend interessant. Omdat ik heel graag stage wilde lopen, ben ik op ze afgestapt. Jan Dirk kwam toen met het aanbod om er een 3+1-stage van te maken: drie dagen bij StreetliveTV en een dag in de week bij het lectoraat.’

Die stage op twee plekken, die vijf maanden duurde, was best pittig. Maar het was het waard. ‘Streetlive is een kleine, informele jongerenorganisatie, dus je ziet er heel veel van dichtbij. De stagebegeleiding van Jan Dirk en Jeroen was super. En die ene dag dat ik bij het lectoraat zat, kon ik met hen sparren. Dat was prettig:

zij hebben zo veel kennis en ervaring. Op het lectoraat heb ik meegeholpen met het onderzoek in Kudelstaart (zie ook pagina 20). Ik mocht mee naar verschillende instanties en heb zo het netwerk en de werkwijze van Jeroen en Jan Dirk leren kennen. De balans tussen de praktijk en het lectoraat, waar ik meer bezig was met onderzoek, vond ik heel leuk. Het gaf mij een compleet plaatje.’

Al vrij snel in de stageperiode kreeg Ismay een belangrijk inzicht. ‘Voordat ik stageliep, dacht ik van mezelf dat ik geen vooroordelen had. Maar ongemerkt word je toch beïnvloed, bijvoorbeeld door de media. “Nee, Ismay, een mens is een mens” moest ik mezelf voorhouden. Voor de jongeren die bij StreetliveTV werden opgevangen was ik ook het “blanke meisje”. Ik moest mijn plek vinden in de groep, die een achtergrond heeft qua gezinssamenstelling, ouders, opvoeding. Als je je daarin verdiept, ga je ze begrijpen. Het inzicht dat je altijd alert moet zijn op je eigen aannames en vooroordelen, neem ik mee in de rest van mijn loopbaan.’

Ismay begeleidde tijdens de stage drie jongeren: ze hielp een Syrische jongen die wil gaan studeren met de Nederlandse taal, ze coachte een jongen met concentratieproblemen en ondersteunde een meisje met uitdagingen op school. ‘Ik heb ook een meidengroep opgezet van vooral Marokkaanse meisjes. Ik heb ze kickboksles gegeven, een meidenavond georganiseerd, graffiti gespoten. Dat was superleuk.’

Haar afstuderen was dat aanvankelijk niet.... ‘Ik wilde afstuderen bij de gemeente Zoetermeer, bij een connectie van Jan Dirk die ook gastdocent was in de minor, maar dat liep uit op een fiasco. Ik koos voor mijzelf en ben op aanraden van mijn stagebegeleidster

José Marijt naar Jan Dirk gestapt om over mijn slechte ervaring te praten. Op dat moment zat ik niet lekker in mijn vel: ik wilde het liefst afstuderen op een voor mij veilige plek. Het werd uiteindelijk een training over samenwerken en communicatie aan de jongeren die bij StreetliveTV komen. Afstuderen ging dus niet bepaald van een leien dakje, maar het is gelukt.’

‘Van de tegenslagen heb ik misschien nog wel het meeste geleerd: hoe kom ik hier doorheen? Die fase heeft me sterker gemaakt en meer gevormd als persoon. Jeroen en Jan Dirk hebben mij ook in die periode alle ruimte gegeven om mijzelf te ontwikkelen. Zij laten je leren en groeien, en leggen het rustig en respectvol uit als je iets niet goed doet of anders kunt doen. Ze stimuleren je je eigen gevoel te volgen om het beste uit jezelf te halen.’

Nu is Ismay op haar gemak aan het kijken wat ze wil gaan doen, na en met haar studie. ‘De opleiding is zo breed en eigenlijk vond ik alles leuk. Ik kan wel in alle haast een baan gaan zoeken, maar ik wil daar echt de tijd voor nemen. Dus ik werk nu als teamleider bij Albert Heijn, 24 uur per week. Aspecten van mijn opleiding kan ik ook in deze functie kwijt en ik krijg veel vrijheid van mijn manager. Ik ga er met plezier naartoe en voel me gewaardeerd. Een fijne plek dus om te kijken wat er verder op mijn pad gaat komen.’

‘Van de tegenslagen heb ik veel geleerd’

MAHIR ABDALLA

Student Toegepaste Psychologie, opleiding op scriptie na afgerond

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Stage gelopen bij Multi Plus Zorg in Amsterdam, de organisatie van Nordin Bensellam, die ook gastcollege geeft in de minor
- ✓ Werkt inmiddels als pedagogisch medewerker bij Multi Plus Zorg

‘Het verhaal van Nordin over “zijn” Multi Plus Zorg greep mij’

Op maandagochtend waren de colleges van de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein soms best pittig voor Mahir Abdalla. ‘Vaak had ik nachtdienst gehad. Ik maakte metro’s schoon in Rotterdam. Daarna ging ik dan meteen door naar college. Ik was moe en niet echt spraakzaam, maar ik vond de lessen super interessant. Voor een van de gastcolleges kwam Nordin Bensellam zijn verhaal doen. Ik kende Nordins broer van televisie; hij was Amsterdammer van het jaar, doet ook veel met jongeren en heeft een boek geschreven over zijn bijzondere groei. Nordin vertelde over zijn initiatief Multi Plus Zorg en de bijzondere aanpak die zij hanteren in het helpen van moeilijk bereikbare jongeren, met verblijfplaatsen en dagbesteding. Het hele verhaal, alles klopte voor mij.’

En dus nam Mahir op eigen houtje contact op met Nordin, met de vraag of hij bij Multi Plus Zorg stage kon lopen. Het kon. ‘Ook hierin had Nordin een heel eigen aanpak. Hij zei: “Luister, je wil stage lopen, ga het dan maar allemaal doen. Ik sta achter je. Maak fouten, maar behandel de jongens die wij helpen zoals je zelf behandeld zou willen worden.” De eerste dag zat ik bij een vergadering, toen leek het nog best makkelijk. Maar eenmaal in contact met de jongens, was het soms echt een uitdaging. Gevoelsmatig zijn ze twintig keer sterker dan jij: na zo veel jaar hulpverlening hebben ze direct door of jouw hulp oprecht is of niet.’

‘Ik werd echt in het diepe gegooid, maar ik kreeg daarbij alle ruimte om mijn eigen rol te pakken. Waar Nordin vaak streng is en boos kan zijn – boosheid met liefde, noemt Jan Dirk dat – ben ik zachter, meer als een luisterende broer. Nordin is beter in grenzen stellen en straffen, ik haal informatie op doordat de jongens makkelijker iets met mij delen. Zo vullen we elkaar perfect aan. En ieder doet datgene waar hij goed in is. Zo blijft onze hulp authentiek. Dat is zo belangrijk!’

Mahir vindt het tof dat het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit in direct contact staat met organisaties zoals Multi Plus Zorg. ‘De minor heeft mij geïnspireerd om me te verdiepen. Mensen als Jan Dirk en Jeroen willen jou verder helpen, met hun netwerk en kennis. Ik was anders misschien nooit met Nordin in contact gekomen. Mijn stage was moeilijk op sommige momenten, maar ik heb mezelf ontwikkeld en ik heb ontdekt waar ik goed in ben en wat ik leuk vind.’

Inmiddels werkt Mahir vast bij Multi Plus Zorg; hij verhuisde van ‘010’ naar ‘020’. ‘Ik begeleid jongeren met verschillende achtergronden en verschillende emoties in hun zoektocht naar een stabiel leven.

We zijn hier zeven dagen per week, 24 uur per dag aanwezig, ze kunnen ons altijd bellen. Multi Plus Zorg heeft verschillende woningen verspreid over Amsterdam. En we organiseren allerlei activiteiten.’

Soms gebeurt er iets wat indruk maakt. ‘Ik weet nog goed dat ik tijdens mijn stage een ronde maakte langs onze huizen. Bij een jongen was het een zootje op de kamer. Ik hielp hem met opruimen, maar voelde dat er iets fout was. Hij bleef een kwartier bij de prullenbak staan. “Geef nou maar hier, ik weet wat erin zit,” blufte ik. Ik dacht dat er drugs in zouden zitten, of een mes, maar het bleek uiteindelijk om een vuurwapen te gaan. Op dat soort momenten moet je rustig blijven. Ik heb Nordin ingelicht, die is toen samen met de politie gekomen.’

Wat hij het mooiste vindt van dit werk? ‘Als er jongens binnenkomen met wie niemand meer iets lijkt te kunnen, die na een tijdje weer naar school gaan, sporten of werken en eindelijk weer op hun plek zitten. Terwijl ze eigenlijk al afgeschreven waren. Dan spreek je soms ook dankbare ouders die weer hoop hebben. Dat is het aller-gaafst. Het lukt niet altijd, maar we doen er alles aan. En vaak levert het een band op voor het leven.’

‘Jongens die weer naar school gaan of werken, ouders die weer hoop hebben. Dat is het gaafst.’

‘Via het lectoraat kon ik onderzoek doen in mijn eigen buurt’

In het derde jaar van haar studie MWD liep Melanie stage bij de William Schrikker Stichting, een landelijk werkende instelling voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg voor kinderen en ouders met een beperking of chronische ziekte. ‘Ik woonde een symposium bij in Utrecht, The Science of Success, over jeugdreclassering van jongeren met een licht verstandelijke beperking. Daar stond Jan Dirk te vertellen, over het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit en het onderzoek dat zij hadden gedaan naar de jeugdcriminaliteit in Boskoop. Mijn interesse was gewekt: ik studeerde aan de Hogeschool Leiden én ik ben opgegroeid in de wijk die hij als voorbeeld gaf in zijn toespraak. Als Boskoper merkte ik best veel van de houding van de buurt tegenover deze groep. Maar ik wist niet dat er iets gedaan werd. Wat is dat precies en kan ik er misschien onderzoek doen?’

MELANIE MAAS

Studente Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, afgestudeerd in juni 2018

- ✓ Onderzoek en scriptie via het Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit bij StreetliveTV in de gemeente Alphen aan den Rijn, over de werkzame factoren in hun jongerenwerk

Met die vraag benaderde ze Jan Dirk. ‘Hij stuurde mijn mail door naar Jeroen en die bracht mij in contact met StreetliveTV. Jongerenwerkers daar deden veel vanuit ervaring en hun opleiding, maar ze konden wat ze in de praktijk deden niet expliciet herleiden naar een methodiek. Mijn onderzoek was erop gericht om dat inzichtelijker te maken, inclusief de werkzame factoren in hun werk. Zij hadden namelijk duidelijk verbondenheid met de jongeren in Boskoop gevonden, wat bleek uit de goedlopende activiteiten. Ik deed literatuurstudie, heb observaties gedaan tijdens de activiteiten met de jongeren en heb gesprekken gevoerd met de professionals. Interessant en heel erg leuk om te doen. StreetliveTV was blij met het resultaat: zij gebruiken mijn onderzoek om hun hulpverlening verder te professionaliseren.’

Verbondenheid bleek een belangrijke werkzame factor te zijn. ‘Het mooie vond ik om te ervaren dat het lectoraat zelf ook zo werkt: door te verbinden voelt de ander zich gezien en gehoord. Dat is ook wat Jeroen bij mij deed. Af en toe zat ik er helemaal doorheen. Dan had ik tien tabbladen open en nog geen woord op papier. Jeroen gaf dan bijvoorbeeld aan wat hij gaaf vond in mijn onderzoek. Dat geeft dan zo’n boost. Hij wist mij steeds weer te motiveren.’

Melanie raadt andere studenten zeker aan om bij het lectoraat aan te kloppen. ‘Ze wijzen je de goede kant op in je opdracht, vanuit hun kennis en ervaring. Daarbij hebben ze een groot netwerk. Ik was al geïnteresseerd in mijn eigen omgeving, maar dankzij het lectoraat heb ik meer verbondenheid gekregen met Boskoop. Ik zit nu bijvoorbeeld nog steeds in een appgroep van alle vrouwelijke hulpverleners daar. Binnenkort is het Burendag, dan krijg ik ook een uitnodiging of ik kom kijken. En laatst kreeg ik de vraag of ik wilde helpen bij een Meidenfestival. Superleuk!’

Wat ze meeneemt van deze periode? ‘Ik was vrij zakelijk in mijn stage. Heel doelgericht: ik wilde vooral snel tot de kern komen. Maar tijdens mijn scriptieonderzoek heb ik ervaren dat bijvoorbeeld gewoon eerst eens vragen wat de ander aan het doen is, een heel andere deur open zet. Hierdoor merk ik dat ik dingen nu bewust anders doe. In mijn werk kreeg ik pas een telefoontje van een moeder, die ik begeleid. Haar zoon, een jongen met LVB, zat zonder stageplek. Hij was weggelopen en had dat zelf gemeld bij zijn opleiding. Uiteindelijk kon er een nieuwe plek worden geregeld, vanuit zijn opleiding. Ik heb die jongen daarna gebeld en als eerste gezegd: “Wat goed dat je zelf aan de bel hebt getrokken en hebt gebeld met school.” Ik begin dan bewust met iets positiefs. Hij bedankte me, blij verrast.’

Het voorbeeld komt vanuit haar werk bij William Schrikker, waar Melanie nu fulltime werkt als jeugdzorgwerker. ‘Als casemanager maak ik een plan dat ik aan ouders en kinderen uitleg en coördineer ik de juiste hulp. Ik wil op termijn graag verder studeren, het liefst Orthopedagogiek. Maar wat mijn contact met de jongerenwerkers van Streetlive TV mij ook heeft geleerd, is dat het ervaren van situaties en belangrijke stap is op weg naar de Gouden Professional. Hoewel ik het spannend vond om het werkveld in te gaan, heb ik juist daarom de sprong in het diepe gewaagd. Laat mij eerst maar ervaren. Die vervolgstudie komt nog.’

‘Minder doelgericht zijn en meer vragen stellen: het opent andere deuren’

‘Gaaf om te zien dat jouw afstudeeropdracht resultaat heeft’

Tijdens haar opleiding Toegepaste Psychologie aan de hogeschool volgde Laura Veerman de minor Jeugdcriminaliteit en Veiligheid, de voorloper van Werken in het Jeugdveiligheidsdomein. ‘De minor was nog nieuw – het was nog vóór de lectorale rede van Jan Dirk – en iedereen was nog een beetje zoekende. Voor de gastdocenten en mensen uit het veld was het aftasten: wat komen we precies doen? Toch vond ik het interessant. Ik heb altijd al het idee gehad dat ik met criminele jeugd wilde werken.’

LAURA VEERMAN

Afgestudeerd Toegepaste Psychologie

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein (de voorloper)
- ✓ Afstudeeropdracht via het Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit bij Netwerk Amsterdamse Helden
- ✓ Studeert Criminologie aan de VU Amsterdam

Voor de minor liep Laura stage bij Bureau Frontlijn in Rotterdam. ‘In het kader van het project Children Zone ging ik op huisbezoek bij gezinnen met problemen waar kinderen last van hadden. Heftig om te zien. Je kan in die situaties goed werk doen, maar ik vond het ook vervelend om brandjes te blussen en dan weer weg te gaan.’

‘Voor mijn afstudeeronderzoek heb ik Jan Dirk gemaild. Ik moest de competenties adviseren en praktijkgericht onderzoek nog behalen,

dat wilde ik bij hem doen. Hij kon me voordragen voor een plaats. Maar een week voordat ik zou beginnen ketste dat af. Ik vond dat ontzettend jammer: ik stond in de startblokken en had me al helemaal ingelezen. Jan Dirk heeft toen snel geschakeld en kwam met een opdracht voor Netwerk Amsterdamse Helden. Dat is een platform van rolmodellen die activiteiten opzetten voor jongeren in hun buurt. Ik heb literatuuronderzoek gedaan naar welke eigenschappen zij zouden moeten hebben en heb daarna interviews gedaan om te kijken of dat klopt in de praktijk. Ik kwam op allerlei plekken, van de sportschool tot bij de helden thuis. De grote gemene deler was dat zij het deden voor de jongeren: de Amsterdamse Helden willen echt iets voor hen betekenen en daar gaan zij onvoorwaardelijk voor. Op basis van mijn onderzoek heb ik een advies geschreven met aanbevelingen voor optimale ondersteuning van de helden. Die adviezen zijn overgenomen. Het is zo gaaf om te zien dat jouw afstudeeropdracht zo’n direct resultaat heeft.’

‘Jan Dirks visie op onderzoek doen, dat het iets moet bijdragen aan de praktijk, is ook mijn uitgangspunt geworden. Op het hbo wordt juist die slag gemaakt: wat is het nut of de waarde in de praktijk? Dat vind ik heel positief. Ik ben Criminologie gaan studeren omdat ik meer verdieping wilde, vooral op het gebied van onderzoek en methodieken. Er wordt weleens een beetje minachtend gedaan over het hbo. Maar de ervaring die ik heb opgedaan op de hogeschool kon ik juist goed gebruiken bij deze studie.’

Als ervaringsdeskundige heeft Laura een tip aan studenten. ‘Stap eropaf! Voor een stageplek zocht het ministerie van Justitie en Veiligheid bij voorkeur een masterstudent. Als bachelorstudent voldeed ik niet aan dat criterium. Maar ik heb gewoon gereageerd en kreeg

de plek. Als stagiair heb ik onder andere bijgedragen aan het Innovatiecongres en aan het opzetten van een ministerie-brede kennisfunctie. Het leek mijn droomstage, ik dacht echt: dit is het werk dat ik later ook wil doen. Maar dat bleek toch anders. Ik miste juist de directe verbinding met de praktijk. Toch heb ik er veel aan gehad. Er zitten altijd aspecten aan die je leuk vindt en het is nuttig om erachter te komen wat jou ligt. Die ervaringen kun je meenemen in je verdere zoektocht. Na mijn afstuderen van het hbo heb ik trouwens contact gehouden met het lectoraat. Het mes snijdt aan twee kanten, want Jan Dirk heeft onlangs een workshop gegeven op het Innovatiecongres van het ministerie.’

Naast haar studie – ze zit inmiddels in haar derde jaar – is Laura werkstudent bij TNO. ‘TNO heeft meerdere onderzoeksprogramma’s samen met de politie. Ik werk nu mee aan twee van die programma’s. Het ene is gericht op de werkzaamheden van de politie in het digitale domein, het andere op de samenwerking tussen TNO en de politie. Dit werk doe ik parttime. Ik vind het ontzettend leuk om in een team te werken. Uiteindelijk hoop ik iets te gaan doen met veiligheid op strategisch niveau, als beleidsadviseur bij een uitvoeringsorganisatie of als consultant. Nu eerst mijn studie afronden.’

‘Onderzoek moet de praktijk verder helpen. Dat is ook mijn uitgangspunt geworden’

‘Ik zag jongeren openklappen als een roos’

In haar derde jaar liep TP-studente Jara Voorwinden vier dagen in de week stage bij het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit en één dag bij het Albeda College in Rotterdam. ‘In die vier dagen heb ik het lectoraat geholpen met onderzoek voor de IPTA-pilot van het ministerie van Veiligheid en Justitie. IPTA staat voor Integrale Persoonlijke Toeleiding Arbeid. Dit richtte zich op de persoonlijke begeleiding van de pre-hit doelgroep (jongeren met een hoog risico op ontwikkelen tot high impact target’ers) naar een baan.

Ik kreeg ook alle ruimte om zelf onderzoek te doen, waar het lectoraat dan op zijn beurt ook iets aan heeft. In IJmuiden heb ik bijvoorbeeld een man met een aantal stoomnissen en een groot detentieverleden geïnterviewd over social return (het re-integreren van ex-gedetineerden

via werk). Wat heeft hij nodig gehad, waar liep hij tegenaan en waarom lukte het hem nu wel om te re-integreren? Dan zit je in één kamer met zo’n “zware jongen”. Media de-humaniseren deze groepen, ik heb er juist interesse in. Natuurlijk keur ik zijn gedrag niet goed, maar in bepaalde situaties is dit voor zo iemand echt de enige uitweg.’ Het vertrouwen van Jan Dirk en Jeroen in haar als stagiair was groot, ervoer Jara. ‘Bij een van de eerste bijeenkomsten van de IPTA-pilot waren zij beiden verhinderd. Ik ging in hun plaats naar het ministerie, vooral om te luisteren. Zat ik daar tussen allemaal hotemetoten! Op een gegeven moment vroeg de projectcoördinator aan mij of wat er besproken was overeen kwam met waar het lectoraat mee bezig is. Mijn antwoord floepte eruit. Na afloop zei Jan Dirk trots tegen Jeroen: “Heb je gehoord wat onze Jara heeft gedaan?” Maar ook als ik geen antwoord had gegeven, was het goed geweest.’

Op het Albeda College coachte Jara drie jongeren. ‘Een jongen die rapper wilde worden, een kwetsbaar meisje met een grote mond en een jongen met een licht verstandelijke beperking. Ik vond het lastig levelen met een doelgroep waarin jij jezelf niet ziet. Maar de ervaring was uniek: als je ze laat zien dat je oprecht bent en dat jij er echt voor ze bent, klappen ze open als een roos.’

Wat ze aan haar stage heeft gehad? ‘Ik heb enorm veel kennis opgedaan en mezelf ontwikkeld. Je wordt gematigd het diepe in gegooit: met een zwemvestje om. Jij bent niet de stagiair die de kopjes koffie moet halen. Ze staan open voor jouw mening en voor hoe jij dingen ervaart. Jan Dirk is perfectionistisch. Tegelijkertijd zegt hij ook: ga maar op je bek en vertel erover. Ze zijn ook echt persoonlijk betrokken en geïnteresseerd. Vragen hoe het met je hond is als die net is geopereerd. Dan ben je toch geneigd om je nog meer in te zetten.

Ik heb zulke ontzettend mooie en inspirerende mensen ontmoet! Zelfs een jaar na mijn stage heb ik met de meesten nog een warm contact.’

Die persoonlijke band werd ook duidelijk toen Jeroen ‘stiekem’ een alternatief regelde voor een stage die niet goed uitpakte. ‘Een tweede stage die ik deed bij de gemeente Den Haag bleek niet te zijn wat ik ervan had verwacht. Nadat ik bij Jeroen mijn hart had gelucht, regelde hij zonder dat ik het wist een andere plek voor me, bij de Stadsmarinier Jeugd & Criminaliteit van Capelle aan den IJssel. Daar heb ik een geweldige tijd gehad.’

Waar veel studenten eerst de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein volgen en dan stagelopen, doet Jara het precies andersom. ‘Juist door wat ik heb meegenomen van mijn stage – die vrijheid ervaren en ervoor gaan – is het nu makkelijker om mijn weg te vinden. En dankzij mijn basiskennis landt wat ik in de minor hoor beter. De uitleg over ketenpartners had ik niet meer nodig. [lachend] Als ik dat niet had geweten, was Jan Dirk denk ik boos op me geworden.’

Er staat nog een minor talentmanagement op Jara’s programma. En dan: afstuderen. ‘Ik heb al een paar ijzers in het vuur, maar ik wil mijn opties nog even goed overdenken voordat ik de keuze maak voor mijn afstudeeropdracht.’

‘Na een jaar heb ik nog met iedereen een warm contact’

JARA VOORWINDEN

Studente Toegepaste Psychologie, vierde jaar

- ✓ 4+1-stage: 4 dagen bij het Lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit, 1 dag bij het Albeda College in Rotterdam
- ✓ Stage bij de Stadsmarinier Jeugd & Criminaliteit van gemeente Capelle aan den IJssel
- ✓ Volgt nu de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein

‘Professionals met passie inspireren mij om anderen te helpen groeien’

‘Wat mij het meeste is bijgebleven van de minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein is dat we een heel leuke groep hadden met de veldbezoeken. Ik ben er altijd met onwijs veel plezier naartoe gegaan. Jan Dirk vertelde zelf gepassioneerd over zijn vakgebied. Daardoor werd mijn interesse nog meer aangewakkerd.’

VERA LEATEMIA

Student Toegepaste Psychologie, afgestudeerd in 2017

- ✓ Minor Werken in het Jeugdveiligheidsdomein
- ✓ Afstudeeronderzoek bij Politie Amsterdam Nieuw-West via het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit
- ✓ studeert Social and Cultural Anthropology aan de VU Amsterdam
- ✓ werkt parttime in de crisisopvang van PerspeKtiefe

Vera vertelt enthousiast en opgeruimd over de laatste loodjes van haar opleiding Toegepaste Psychologie, die zij in 2017 afrondde. ‘Jan Dirk vertelde tijdens een van de colleges dat er een mogelijkheid was om een onderzoek te doen bij de politie in Amsterdam. “Als iemand interesse heeft...?” Ja, dat had ik! Ik ben meteen op hem af gestapt. Als laatste competentie moest ik onderzoek nog doen, dus dat kwam perfect uit.’

‘Bij de politie in Amsterdam Nieuw-West zagen ze dat er iets speelde onder de meiden in de buurt, van wie de meesten een Islamitische achtergrond hebben. Er was sprake van seksueel grensoverschrijdend

gedrag, maar hoe dat kwam was onduidelijk. Mijn onderzoek richtte zich erop om in kaart te brengen wat er gebeurde en wat mogelijke oorzaken konden zijn. Ik sprak met jeugdinstanties waar veel gebeurde, met jongerenwerkers en met organisaties die zich bezighielden met seksuele voorlichting. Zij bevestigden wat de politie ook aan signalen opving. Gedurende mijn onderzoek vertelde een aantal professionals dat lovegirls zichzelf lieten opnemen in jeugdinstanties om vanuit die positie kwetsbare meiden te ronselen. Vaak wordt gefocust op de jongens die in twee culturen staan. Maar voor de meiden geldt dat ook, en dat maakt ze kwetsbaarder voor loverboy-praktijken zodra ze seksuele gevoelens krijgen die ze thuis niet goed kunnen uiten. Mijn analyse heeft de politie bevestigd in hun idee. Het heeft ze aanknopingspunten gegeven voor gerichtere actie, in samenwerking met andere instanties.’

Wat Vera’s onderzoek ook heeft opgeleverd is dat zij nu bij colleges van het lectoraat van Jan Dirk komt vertellen over meidenproblematiek. ‘Juist omdat er veel aandacht wordt besteed aan jongens. Daar brengen we dus al in het onderwijs verandering in op deze manier.’

Vera raakte vooral geïnspireerd door professionals met passie. ‘Supertof dat in de minor zo veel mensen hun persoonlijke verhaal komen vertellen. Daar ben ik gevoelig voor, heb ik gemerkt. Mensen die dagelijks werken met jongerenproblematiek, soms heftig, maar die dat met liefde en passe doen. Dat wilde ik ook! Mijn tip aan studenten is dan ook: ‘misbruik’ je docenten. Zij hebben een dijk aan ervaring en connecties. Stap eropaf, ook als je maar een beetje interesse hebt. Door het te doen ontdek je wat je leuk vindt en wat niet. Het fijne van het lectoraat Aanpak Jeugdcriminaliteit is dat je alle ruimte krijgt. Tijdens mijn afstuderen had ik veel contact met Jeroen, die stelde mij op mijn gemak. Ik moest juist

fouten maken – waar ik een beetje bang voor was – want daar leer je van. Dat vond ik bijzonder.’

Inmiddels studeert Vera Social and Cultural Anthropology aan de VU. ‘Ik wilde de criminologiekant op, maar met deze hbo-opleiding kon ik nergens een criminologiemaster doen. Uiteindelijk heb ik voor deze onderzoeksmaster gekozen. Ik heb lange tijd het idee gehad dat ik iets wilde gaan doen op het gebied van sekstoerisme in Zuidoost-Azië, maar de laatste tijd is mensenhandel in ons land actueel. Het lijkt me mooi om daar iets aan bij te dragen.’

Naast haar studie werkt ze deeltijd in de crisisopvang bij PerspeKtief in de regio Delft-Den Haag, waar ze mensen helpt die te maken hebben met vormen van geweld in de huiselijke sfeer. ‘Ik probeer er voor iedereen te zijn, ook voor cliënten die uit schaamte of om andere redenen geslotener zijn. Het kan iedereen overkomen, iedereen kan van het pad af raken. Sommige mensen zijn gewoon kwetsbaarder. Soms zijn het verschrikkelijke situaties. Bij mijn literatuurstudie voor mijn afstuderen kwam ik heftige verhalen tegen. Daar zit ik nu soms middenin. Dat dit bestaat! Maar met een zetje in de andere richting kan je mensen helpen om te groeien. Het is mooi om dat te zien gebeuren. En ook plegers kunnen groeien, niet alleen slachtoffers – dat is wat ik tijdens de minor en mijn afstuderen heb geleerd: een les voor het leven.’

‘ “Misbruik” je docenten: zij hebben een dijk aan ervaring en connecties’

Colofon

Interviews

Marjolein van Enk

Eindredactie

Dienst Marketing & Communicatie Hogeschool Leiden

Ontwerp

Creja ontwerpen, Leiderdorp

Fotografie

databank Hogeschool Leiden, Frank Hoyinck

Drukwerk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

© 2019 Kenniscentrum SW&TP Hogeschool Leiden

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

071 - 518 89 00

studeren@hsleiden.nl

hsleiden.nl

facebook.com/HSLeidenNL

twitter.com/HSLeidenNL

linkedin.com/company/hogeschool-leiden

hogeschool
Leiden